

КАФЕДРА МОВ

Основна іноземна мова: Німецька мова

Освітній ступінь Третій освітньо-творчий
Спеціальність 025 Музичне мистецтво
Освітньо-творча програма 025 Музичне мистецтво
Ступінь вищої освіти Доктор мистецтва

Курс	1
Семестр	1-2

Статус Обов'язкова дисципліна

ECTS	4
Годин	120
Лекції/семінари	60
Індивід.	-
Самостійна робота	60

Семестровий контроль Екзамен

Інформація про викладача

ПІБ	Лисенко Любов Володимирівна кандидат філологічних наук, доцент
Профіль викладача	----
	lysenko.agapi@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Вивчення німецької мови є складовою частиною загального завдання підготовки кваліфікованих фахівців для музичних вузів України. Мотивацією вивчення німецької мови в Національній музичній академії України є професійна потреба аспірантів та здобувачів спілкуватися з іноземцями при виїзді за кордон на фестивалі, конкурси, концерти, конференції, а також користуватися науково-практичним мистецтвознавчим дослідженням, опублікованими різними іноземними видавництвами, для написання дисертаційних робіт.

Саме тому однією з головних особливостей вивчення німецької мови у музичній академії є професійно-орієнтований характер, що знаходить своє відображення в учбових цілях та змісті навчання.

Таким чином, програма передбачає практичну мету, яка забезпечує розвиток професійних і функціонально-комунікативних навичок та вмінь з німецької мови, що вивчається.

Програма дозволяє створити програмний модуль, щоб забезпечити кредитно-модульну оцінку національної освіти і наблизити її до Болонського процесу. Вважається, що самоосвіта є інтегральною частиною всього курсу, який в Програмі надається особливе значення.

Програма оснований на рівнях професійної підготовки з німецької мови:

A1 – Основний курс для початківців;
A2 – Курс для тих, хто продовжує вивчення іноземної мови для найпростішого спілкування;
B1 – Рівень випускника середньої школи;
B2, C1, C2 – професійно спрямоване навчання на рівні носія мови (за шкалою Ради Європи).

Міжнародна система тестування з мови вимагає оволодіння іноземною мовою як засобом спілкування. В зв'язку з тим, що Україна заявила про свій намір стати рівноправним партнером Болонського процесу, вищі навчальні заклади будуть готувати асистентів, магістрів, аспірантів з мов відповідно до Європейських стандартів:

- мінімальний рівень для асистента (бакалавра) – **B2**;
- для магістра – **C1**;
- для аспіранта (здобувача) – **C2**.

За умови зростаючої міжнародної академічної мобільності, що забезпечується Болонським процесом, рівень **C1** та **C2** відкриває можливість українським вищим навчальним закладом приєднатися до міжнародної системи вищої освіти в якості рівноправного партнера.

Метою програми курсу «Іноземні мови для вищих навчальних закладів мистецтв» є практичне оволодіння мовою в обсязі програми, яке забезпечує майбутньому спеціалісту можливість здобувати потрібну інформацію з іноземних інформаційних джерел, опрацьовувати та використовувати її відповідно до своїх професійних потреб, а також вести нескладну бесіду іноземною мовою в можливих побутових і професійних ситуаціях. В процесі досягнення цієї мети реалізуються також поставлені цією програмою освітні, когнітивні, виховні та соціально-культурні завдання.

Мета курсу зумовила такі **завдання**:

- оволодіти мовою на досить високому рівні, який включає вміння розуміти прочитане, усно або письмово перекладати, складати анотацію, реферувати текст за фаховою тематикою;
- висловлювати свої думки, а також провести бесіду в обсязі словникового запасу, вивченого протягом академічного часу, затвердженого для курсу вивчення мови;
- ефективно і гнучко використовувати іноземну мову в різноманітних ситуаціях соціального, навчально-академічного та професійного спілкування;
- висловлювати думки з необхідним ступенем деталізованості й тематичної складності, демонструючи достатнє володіння прийомами структурної побудови тексту, засобами поєднання та цілісності на суперсинтаксичному рівні;
- одержати достатню комунікативну та професійно-орієнтовану підготовку до подальшої самостійної роботи з мовним матеріалом для забезпечення своїх освітніх запитів.

Програмою передбачаються практичні заняття. Під час проведення практичних занять необхідно оволодіти навичками та вмінням, які найбільш властиві для ефективного вивчення іноземної мови з оглядом на майбутню фахову діяльність.

Основні форми роботи:

- **аудіювання, усне мовлення, читання, письмо, переклад.**

Програма курсу виконується під час аудиторних занять та під час самостійної роботи.

Розвиток умінь **аудіювання** здійснюється на основі цікавих за змістом автентичних аудіотекстів різного типу. Необхідність придбати навички комунікативного реагування на вилучену з тексту інформацію.

Для досягнення вимог щодо умінь **усного мовлення** пропонується широко використовувати спонтанні бесіди, рольові ігри, роботу в парах і малих групах. Вправи і завдання мають залучати до користування іноземною мовою в умовах наближених до природного спілкування.

До вмінь **читання** входять уміння читати й розуміти основний зміст тексту, а також читати з повним і поглибленим розумінням основної інформації, включаючи розуміння деталей.

Розвиток умінь **писемної комунікації** здійснюється як у тренувальних вправах під контролем викладача, так і в творчих завданнях. Ставиться за мету періодичне виконання письмових лексичних і граматичних вправ, написання доповідей і повідомлень, приватних та ділових листів.

Розвиток умінь **перекладу** здійснюється на основі вивчення правил для досягнення літературної форми при розумінні змісту всього тексту.

Перелік тем

Тема 1. Нарис історії німецької мови. Інші мови германської групи. Граматичний матеріал: Означення (das Attribut).

Лексичний матеріал: Menschliche Verhältnisse, Gesellschaftsbeziehungen, Status, soziale Ungerechtigkeit, Charaktereigenschaften, Erziehung, Benehmen, Modelle zur Konversation

Тема 2. Граматичний матеріал: Поширене означення (Erweiterte Attribut). Лексичний матеріал: Deutsche Komponisten verschiedener Epochen (Lebenslauf, Musikstile), moderne Musik. „Weimarer Klassik | STARK erklärt“

Тема 3. Граматичний матеріал: Службові частини мови (die Dienstwörter). Прийменники (die Präpositionen, die Verhältniswörter) Сполучники (Konjunktionen, Bindewörter). Частки (Partikeln) Керування прийменників.

Лексичний матеріал: Ukrainische und russische Komponisten, Musikgeschichte, Musikinstrumentenkunde, antike Musikinstrumente.

Тема 4. Граматичний матеріал: Пасивний стан (Das Passiv). Gebrauch des Passivs in Präsens, Präteritum, Perfekt, Plusquamperfekt, Futur I.

Лексичний матеріал: Sakramentale Musik, Messe, Liturgische Musik, Requiem oder Seelenmesse, meditative Musik. "Bach ist der größte Komponist, den es je gegeben hat". Deutsche Welle.

Тема 5. Граматичний матеріал: Пасив з модальними дієсловами (Passiv mit Modalverben).

Лексичний матеріал: Weltorganisationen, EU, Musikverbände „Wagner und die Bayreuther Festspiele“. Deutsche Welle.

Тема 6. Граматичний матеріал: Пасив стану або результативний пасив. (Zustandspassiv sein+ P II).

Лексичний матеріал: Lebensbedingungen, Wohnumwelt, Lebensniveau, Erwerbstätigkeit. Wohnen in Deutschland, Förderung und Stärkung der Familie, Landeskundliche Information. „Rund um Richard Wagner“. Deutsche Welle.

Тема 7. Граматичний матеріал: Ступені порівняння (der Komparativ).

Лексичний матеріал: Anrede, Schreiben, Geschäftsbrief, Botschaft, Aufruf, Anfrage, Redewendungen. „Was Beethoven und andere ihren Liebsten schrieben“. Deutsche Welle. „Mozarts einen Brief an seinen Vater“

Тема 8. Граматичний матеріал: Субстанти-вовані прикметники (Substantivierte Adjektive).

Лексичний матеріал: Kulturelle Angelegenheiten, Kulturaustausch, Bilaterale kulturpolitische Zusammenarbeit. „Österreichs Exportschlager – der Wiener Walzer“. Deutsche Welle.

Тема 9. Граматичний матеріал: Герундив (конструкція партіцип I з zu).

Лексичний матеріал: Deutsche Realien, Alltag, Feiertage, Feste, Bräuche, Zeremonien. „Deutschland – das Land der klassischen Musik“. Deutsche Welle.

Тема 10. Граматичний матеріал: Складні речення (Der Zusammengesetzte Satz).

Лексичний матеріал: Nationale Kultureigenschaften, Volkskunst, Volksmusik, Volkstheater, Modelle zur Konversation. „Irischer Segen“. Deutsche Lyrik.

Тема 11. Граматичний матеріал: Складносурядні речення (Satzreihe).

Лексичний матеріал: Musikstile und Richtungen von Antike, Mittelalter, Renaissance, der Neuen Zeit, Modelle zur Konversation.

Тема 12. Граматичний матеріал: Складно-підрядні речення (Satzgefüge) Підрядні суб'єктивні речення (Subjektsätze)

Підрядні предикативні речення. (Prädikativsätze). Підрядні означальні речення (Attributsätze).

Лексичний матеріал: Kleidung, Image, Gratulation und Glückwunsch, Gratulationsbesuch, Redemittel und Redewendungen. Aufführungsarten, Aufführungspraxis, Aufführungsvorschriften, Modelle zur Konversation.

Тема 13. Обставинні підрядні речення (Adverbialsätze).

Лексичний матеріал: Gefühle und Emotionen (Zuneigung, Abneigung, Respekt...), Redemittel und Redewendungen. Körperteile und Organe, Gesundheit, Krankenversicherung, Interessen, Dasein, Verhängnis und Schicksal, Religion und Philosophie, Interview, Massenmedia, Telefonieren, Stadtrundfahrt, Luft- und Raumfahrt, Überfahrt, Schifffahrt, Langstreckenflug, Fahrplan, Personalien und Wisum, Registrierung, Anmeldung, Abfertigungsschein, falsche Freunde des Übersetzers, Hotel, Ferienappartments, , Modelle zur Konversation, Redemittel und Redewendungen. „Zum Musikstudium nach Deutschland“. Deutsche Welle. „Die deutsche Ordnung“. Deutsche Welle.

Тема 14. Кон'юнктив II (Konjunktiv II) Нереальні умовні речення (Irreale Konditionalsätze).

Лексичний матеріал: Musiktheorie, Interpretation und Darbietung. Unterhaltungsmusik, populäre Musik, moderne Musik, elektronische Musikinstrumente.

Тема 14.1. Нереальні порівняльні речення (Irreale Vergleichssätze).

Лексичний матеріал: Hochschul-system, Hochschulen für Musik. Unterhaltungsmusik, populäre Musik, moderne Musik, elektronische Musikinstrumente.

Тема 14.2. Нереальні речення бажання (Irreale Wunschsätze).

Лексичний матеріал: Einsatz der Absolventen, Aspirantur, Habilitation, akademischer [wissenschaftlicher] Grad, wissenschaftliche Arbeit. Ukrainische Musik, ukrainische Dirigenten- und Komponistenschule.

Тема 14.3. Нереальні підрядні наслідкові речення (Irreale Folgesätze)

Лексичний матеріал: Landeskundliche Information, Regionen der Ukraine, Staatlicher Aufbau, Ukrainisch und Russisch, Unterkunftsmöglichkeiten, Kulturelle Erbe, Modelle zur Konversation.

Тема 14.4. Кондиціоналіс I та II (Konditionalis I und II).

Лексичний матеріал: Ukrainische Realien, Alltag, Feiertage, Feste, Bräuche, Zeremonien. „Die Slawen - Unsere geheimnisvollen Vorfahren | MDR Geschichte“

Тема 14.5. Кон'юнктив I (Konjunktiv I)

Лексичний матеріал: Wirtschaftliche Lage, Geld- und Kreditwesen, Banken und Kreditkarten, Rechnungen. Ausländergesetz, Aufenthalt ausländischer Arbeiter, Gästeprogramm, Auslandsvertretungen.

Тема 15. Кон'юнктив в непрякій мові (Undirekte Rede).

Лексичний матеріал: Musikwitze, Humor, Ironie, Späße, Scherze, Stimmung, Anekdoten.

Тема 15.1. Непряма мова (Undirekte Rede). Консультування щодо написання реферату з теми наукового дослідження.

Тема 15. 2. Непряме питання (Indirekte Frage).

Лексичний матеріал: Zitaten, Sprichwörter, Aphorismen, geflügelte Worte, Modelle zur Konversation, Phraseologische Redewendungen. „Wie ich Dir begegnen möchte“. Virginia Satir Zitat.

Тема 15. 3. Імператив в непрякій мові (Imperativ in der undirekten Rede)

Лексичний матеріал: Deutsche und ukrainische Regalien: Staatswappen, Wahrzeichen, Symbolik, Staatshymne.

Тема 16. Лексичні та граматичні паралелі між мовами германської групи.

Відносна хронологія розвитку німецької мови.

Лексичний матеріал: «Die Geschichte der deutschen Sprache».

Тема 16. 1. Співвідношення граматики як будови мови з іншими сторонами та аспектами мовної системи.

Лексичний матеріал: Лексичне значення слова та поняття в німецькій мові. Слово у вільних та фразеологічних поєднаннях

Тема 17. Граматичні класи слів (частини мови). Займенник.

Семантична характеристика займенників. Особливості та класифікація займенників.

Лексичний матеріал: Лінгвокраїно-знавча та лінгвокультурологічна теорія слова. Сучасна концепція культури мовлення німецькомовних країн

Тема 17. 1. Іменник. Рід, число, відмінки. Засоби вираження авторського мовлення. Модальні слова.

Лексичний матеріал: «Die ukrainische Musik und ihre berühmtesten Persönlichkeiten». Консультації щодо написання реферату з теми наукового дослідження.

Тема 17. 2. Граматичні категорії дієслова. Аналіз слова та визначення його значення на основі правил словотворення.

Тема 17. 3. Модальні слова. Модальні конструкції haben+zu+infinitiv та sein+zu+infinitiv. Формування числівника як самостійної частини мови.

Модульна контрольна робота

Тема 17. 4. Прикметник. Загальна характеристика офіційно-ділового стилю.

Консультації щодо написання реферату з теми наукового дослідження.

Тема 17. 5. Категорія ступенів порівняння прикметників. Етика мовленнєвого спілкування та етикетні формули. Консультації щодо написання реферату з теми наукового дослідження.

Тема 17. 6. Прислівник. Заява. Її реквізити, переклад та оформлення.

Консультації щодо написання реферату з теми наукового дослідження.

Тема 17. 7. Граматичні службові слова. Інтерв'ю як жанр. Складання заявок на участь в конкурсах наукових конференціях та форми доповіді.

Консультації щодо написання реферату з теми наукового дослідження

Тема 17. 8. Дієприкметники. Поняття літературної мови. Діалекти ФРН. Консультації щодо написання реферату з теми наукового дослідження

Тема 18. Послідовність простих речень, їх різниця; роль інтонації та пунктуації в оформленні складносурядного речення. Основні лінгвокультурні регалії Німеччини.

Консультації щодо написання реферату з теми наукового дослідження.

Тема 18. 1. Складнопідрядне речення. Виконавчі штрихи, лексичні паралелі. Лексика до теми «предмет музикознавства». Консультації щодо написання реферату з теми наукового дослідження.

Тема 18. 2. Моделювання всіх видів складнопідрядних речень. Нотація.

Консультації щодо написання реферату з теми наукового дослідження.

Тема 18. 3. Підсумкова класифікація простих та складних речень за різними критеріями. Теорія музики.

Тема 18. 4. Граматична категорія способу, її місце в полі модальності. Лексика до теми «Музичні стилі та жанри». Консультації щодо написання реферату з теми наукового дослідження.

Форми та технології навчання

Теоретичне лекційне навчання, семінарські і практичні заняття та самостійна робота.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу Viber, Messenger.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у обговореннях та доповнення на семінарах	15
2.	Конспект першоджерел, що допомагають глибше зрозуміти тему / есе на тему	15
3.	Презентація досліджень за обраною тематикою	15
4.	Відвідування лекцій	5
	Підсумкова контрольна робота	-
5.	Екзамен	50
	Всього	100

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта.

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь аспірантів у міжнародних та вітчизняних конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, відвідування культурно-мистецьких заходів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бориско Н. Ф. "Самовчитель німецької мови" у 2 частинах. Київ: Логос. Т. 1. 2003. 480 с.; Т. 2. 2003. 512 с.
2. 220 розмовних тем німецькою мовою. Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2005. 348 с.
3. Лисенко Л. В. Методичні розробки до розмовної практики німецької мови: для асистентів I-IV курсів Музичної академії / Нац. муз. акад. України ім. П.І. Чайковського. Київ, 2005.
4. Міддлмен Доріс. Слухаємо — правильно говоримо. Вправи з вимови — Verlag für Deutsch. Ismaning Киев: Методика, 1998. 112 с.
5. Роздатковий матеріал з різних джерел.
6. Botschko H., Kudina O «Ukrainisch- deutscher Sprachführer. Київ: «Освіта», 1998. 270 с.
7. Dreyer / Schmitt Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik – aktuell Neubearbeitung. 2. Auflage, Hueber Verlag GmbH. 2015. 396 с.
8. <https://www.youtube.com/watch?v=0A-xY3STzg>
9. Deutsche Welle URL: <https://www.dw.com/de/ton-koopman-bach-ist-der-gr%C3%B6%C3%9Fte-komponist-den-es-je-gegeben-hat/a-49209145>
10. Deutsche Welle URL: <https://www.dw.com/de/wagner-und-die-bayreuther-festspiele/1-19431998>
11. Deutsche Welle URL: <https://www.dw.com/de/rund-um-richard-wagner/av-16860037>
Deutsche Welle URL: <https://www.dw.com/de/rund-um-richard-wagner/a-16856043>
12. Deutsche Welle URL: <https://www.dw.com/de/s%C3%BC%C3%9Fe-worte-was-beethoven-und-andere-ihren-liebsten-schrieben/a-52951935>
13. <https://www.br-klassik.de/themen/klassik-entdecken/mozarts-letzter-brief-an-vater-leopold-was-heute-geschah-1787-100.html>
<https://www.youtube.com/watch?v=ruZBr3A5xc0>
14. Deutsche Welle <https://www.dw.com/de/%C3%B6sterreichs-exportschlager-der-wiener-walzer/1-46022522>
15. Deutsche Welle URL: <https://www.dw.com/de/deutschland-das-land-der-klassischen-musik/1-51939967>
16. Deutsche Lyrik URL: <http://www.deutschelyrik.de/>
17. Deutsche Welle URL: <https://www.dw.com/de/zum-musikstudium-nach-deutschland/a-51799952>
18. Deutsche Welle URL: <https://www.dw.com/de/die-deutsche-ordnung/a-16340846>
Deutsche Welle URL: <https://www.dw.com/de/die-deutsche-ordnung/a-16340846>
19. <https://www.youtube.com/watch?v=WeC8doU-zps&feature=youtu.be>
20. Zitat. URL: <https://www.sasserlone.de/zitat/4037/virginia.satir/>